

สรุปการประชุมเสวนาเรื่อง “How to maximize JTEPA”

วันที่ 25 เมษายน 2550

ณ ห้องประชุมศูนย์สิริกิติ์แห่งชาติ

ผู้ร่วมเสวนา

1. นายราเชน พจน์สุนทร อธิบดีกรมส่งเสริมการส่งออก
2. เรือตรีวิเชียร อินสุข นักวิชาการพาณิชย์ 8ว. (รักษาการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ)
3. นายเดช พัฒนเศรษฐพงษ์ นายกสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย
4. นายเจน นำชัยศิริ นายกสมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ใยสังเคราะห์

ผู้ดำเนินรายการ : นายกาสชัย แจ่มขจรเกียรติ

เมื่อต้นเดือนเมษายน 2550 ที่ผ่านมา คณะเดินทางของไทย ซึ่งมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี นำทีมคณะเดินทางของไทยซึ่งประกอบด้วยทั้งภาครัฐ และเอกชน ซึ่งได้มีการลงนามร่วมกัน ระหว่างนายกรัฐมนตรีของไทย และญี่ปุ่นไปแล้วเมื่อวันที่ 3 เมษายน ที่ผ่านมา ซึ่งคาดว่าจะเริ่มมีผล บังคับประมาณเดือนกันยายน หรือตุลาคม 2550 โดยขณะนี้อยู่ระหว่างรอเข้าสู่สภาของญี่ปุ่นเพื่อ อนุมัติ

อธิบดีกรมส่งเสริมการส่งออกฯ กล่าวถึงสาระสำคัญจากการลงนาม JTEPA ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 เรื่องคือ 1) การลดภาษีสินค้าระหว่างกัน 2) การแลกเปลี่ยนบริการระหว่างกัน เช่น กฎหมาย มัณฑนากร 3) การส่งเสริมการลงทุนระหว่างกัน และ 4) ความร่วมมือพิเศษระหว่างกันใน 7 ด้าน ซึ่งหนึ่งในความร่วมมือพิเศษระหว่างกันนั้น เป็นเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และการพัฒนา บุคลากรในอุตสาหกรรมนี้ ดังนั้นคาดว่าจะตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม การส่งออกสิ่งทอของไทยไปยัง ประเทศญี่ปุ่นจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากการลดภาษีให้เหลือ 0% และไทยจะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการตัดเย็บ, การพัฒนาบุคลากรในการออกแบบ และดีไซน์ อย่างไรก็ตามนอกจากอุตสาหกรรม เสื้อผ้าจะได้รับผลกระทบจากภาษีแล้ว, สินค้าในกลุ่มอาหาร, สินค้าอัญมณี และสินค้าในกลุ่มปิโตร เคมี

เรือตรีวิเชียรฯ กล่าวถึงสิทธิประโยชน์จาก JTEPA ในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มและสิ่งทอ ซึ่งญี่ปุ่นได้ลดภาษีนำเข้าสินค้าเครื่องนุ่งห่ม และสิ่งทอจากปกติร้อยละ 9-16 เหลือ 0% ซึ่งจะส่งผล ต่อความได้เปรียบของผู้ประกอบการไทย รวมถึงลดอุปสรรคทางการค้าที่ใช้ภาษีระหว่างกัน แต่ ทั้งนี้ผู้ประกอบการไทยจะใช้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวได้นั้นต้องปฏิบัติเกี่ยวกับ Rule of Origin ตามที่ ญี่ปุ่นกำหนดให้ได้ซึ่งได้กำหนดว่า สินค้าที่จะได้กฎแหล่งกำเนิดสินค้าใน JTEPA ต้องผ่าน ขบวนการผลิตอย่างน้อย 2 ขั้นตอน (Two Step or Double processing) หรือสามารถสะสม แหล่งกำเนิดได้จากประเทศในอาเซียน และสินค้าต้องมีการส่งออกจากประเทศไทยตรงไปยังผู้สั่งซื้อ ในประเทศญี่ปุ่น ไม่มีการแวะเปลี่ยนสินค้า หรือถ่ายโอนสินค้าที่ประเทศใดๆ ก่อน ส่วนเรื่องระเบียบ

ปฏิบัติในการออกหนังสือรับรองฯ นั้นขณะนี้ยังไม่มีข้อตกลงใน JTEPA ซึ่งจะมีกำหนดเจรจาหลังการลงนาม โดยกรมการค้าต่างประเทศ และกรมศุลกากรจะเป็นหน่วยงานที่ดูแล และรับผิดชอบเรื่องดังกล่าว

นายเดชฯ กล่าวเพิ่มเติมว่า การที่ญี่ปุ่นใช้กฎแหล่งกำเนิดสินค้าแบบ 2 Step นั้นเป็นหลักเกณฑ์ที่ประนีประนอมดีกว่าของสหรัฐฯ ที่จะให้ไทยใช้กฎแบบ Yarn Forward ซึ่งข้อดีของการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าแบบ 2 Step นั้นจะช่วยให้การพัฒนาสิ่งทอเป็นไปแบบครบวงจรมากที่สุด และช่วยให้การผลิตสิ่งทอของไทยมีมาตรฐาน ซึ่งการที่ผู้ประกอบการจะใช้ประโยชน์จาก JTEPA อย่างเต็มที่นั้นประเทศไทยต้องเน้นการทำ R&D เพื่อเป็นการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของญี่ปุ่น

อธิบดีกรมส่งเสริมการส่งออก กล่าวว่าผู้ประกอบการไทยควรต้องศึกษารายละเอียดของ JTEPA ให้ดีเพื่อจะสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษุลดภาษี เป็น 0 ทันทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับ นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ ต้องสร้างความร่วมมือระหว่างกัน โดยเน้นการพัฒนา R&D เพื่อพัฒนาสินค้าของไทยให้ตรงกับความต้องการของญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้ามาก แต่หากสินค้าเป็นที่ยอมรับของญี่ปุ่นแล้ว การส่งออกสินค้าไปยังญี่ปุ่น จะเป็นไปอย่างยั่งยืน แต่ทั้งนี้อาจต้องใช้เวลาในการที่จะให้ญี่ปุ่นยอมรับสินค้านั้นๆ

นอกจากนี้ทางกรมส่งเสริมฯ จะมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามผลของ JTEPA โดยคาดว่าจะสามารถจัดตั้งได้ก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2550 โดยกรมฯ จะเชิญผู้ประกอบการแยกเป็นแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ และร่วมหายุทธศาสตร์ในการเพิ่มการส่งออกสินค้าไปยังตลาดญี่ปุ่นโดยคาดว่าจะครั้งแรกมีกำหนดจัดประชุมในวันที่ 21 พฤษภาคม 2550

ประเทศญี่ปุ่นเป็นนักลงทุนในสายเลือด ดังนั้นการเปิด FTA ระหว่างกันจะทำให้นักลงทุนญี่ปุ่นเข้ามาในไทยมากขึ้น ดังนั้นคนไทยต้องฉกฉวยประโยชน์ดังกล่าวเช่นกัน โดยอาจเริ่มจากการศึกษาหาแหล่งการลงทุนในตลาดญี่ปุ่น เพื่อสร้างความพร้อมในการลงทุนในประเทศญี่ปุ่น

เรือตรีวิเชียรฯ กล่าวถึงบทบาทของกรมการค้าต่างประเทศที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมการส่งออกไปยังตลาดญี่ปุ่น โดย กรมการค้าต่างประเทศ จะสามารถตรวจคุณสมบัติแหล่งกำเนิดสินค้าผ่านระบบ E-Origin (ROVER) และการออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าให้ผู้ประกอบการ ซึ่งขณะนี้กรมการค้าต่างประเทศ กำลังอยู่ระหว่างหารือกับ ประเทศญี่ปุ่นถึงข้อมูล และแบบฟอร์มที่ทางญี่ปุ่นต้องการ

นายเจนฯ กล่าวว่า การทำ JTEPA ของภาครัฐ เปรียบเสมือนการตัดถนนให้ผู้ประกอบการสามารถทำการค้าขายระหว่างกันให้สะดวกยิ่งขึ้น ดังนั้นหากภาคเอกชนใช้ประโยชน์จากถนนดังกล่าวมากเท่าใด ก็จะส่งเสริมการส่งออกได้ดีมากเท่านั้น

นายเดชฯ กล่าวว่า คนญี่ปุ่น มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนไทยมาช้านาน ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก JTEPA ได้คือการส่งเสริม ดีไซน์เนอร์ไทย ให้เข้าไปศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคญี่ปุ่น เพื่อนำมาเผยแพร่ให้แก่ผู้ประกอบการไทยได้ทำการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการ รวมถึงการส่งเสริมให้คนไทยเข้าไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น เพื่อให้เข้าใจระบบการทำงาน, รูปแบบความต้องการสินค้าเสื้อผ้าของญี่ปุ่น

และอีกแนวทางหนึ่งคือ การเชิญชวนนักลงทุนของญี่ปุ่นซึ่งเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เข้าร่วมทุนในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้คนไทยสามารถเรียนรู้เทคนิค และถ่ายทอดนวัตกรรมต่างๆ ที่จะสามารถนำมาปรับใช้พัฒนาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าและสิ่งทอของไทย

อธิบดีกรมส่งเสริมฯ กล่าวเห็นด้วยกับแนวคิดที่จะเชิญชวนนักลงทุนของญี่ปุ่นที่มีประสบการณ์และความรู้ มาร่วมลงทุนในประเทศไทยเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Technology Transfer) ซึ่งหากสมาคมฯ ต้องการจะไปจับคู่ทางธุรกิจกับนักลงทุนในญี่ปุ่นก็สามารถเสนอโครงการการเข้ามาให้ทางกรมส่งเสริมฯ ได้

นอกจากนี้ยังกล่าวทิ้งท้ายว่า ภาครัฐต้องการให้ภาคเอกชนพยายามสร้างแบรนด์ของตนเอง และนำเข้าไปจำหน่ายในประเทศญี่ปุ่น มิใช่เพียงแต่การเป็นผู้รับจ้างผลิต เนื่องจากจะทำให้การส่งออกของไทยเป็นไปอย่างยั่งยืน และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า

คำถามต่าง ๆ ในการประชุมเสวนา

- ปัจจุบัน ญี่ปุ่นได้ทำ FTA กับประเทศใดๆ อื่นบ้างในอาเซียน
ตอบ ญี่ปุ่น – มาเลเซีย , ญี่ปุ่น – สิงคโปร์ และญี่ปุ่น – ฟิลิปปินส์ และขณะนี้ทราบว่าทางญี่ปุ่น กำลังอยู่ระหว่างเจรจากับเวียดนาม และอินโดนีเซีย ซึ่งคาดว่าสาระเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าจะมีกฎเกณฑ์เหมือนกับของประเทศไทย
- ญี่ปุ่นสนับสนุนให้มีการสะสมแหล่งกำเนิดจากประเทศในอาเซียน เฉพาะที่ได้ทำ FTA กับญี่ปุ่น แล้วเท่านั้น หรือว่าสะสมได้กับทุกๆ ประเทศในอาเซียน
ตอบ ไม่จำกัดเฉพาะประเทศที่มี FTA กับญี่ปุ่นเท่านั้น แต่ถ้านำวัตถุดิบในอาเซียนมาผลิตสินค้าแล้วเข้ากระบวนการ 2-step ก็สามารถใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ FTA ได้

วัลย์พร ชื่นธีระวงศ์
26 เมษายน 2550